

Příklad neštovic

Michaela Glöckler

V kurzu pro mladé lékaře líčí Rudolf Steiner onemocnění neštovicemi v tom smyslu, že má svůj zdravý duchovní protějšek v imaginaci nebe:

Vezměte si nemoc neštovic; projevuje se příznaky ve fyzickém těle. Ale představte si, že bychom byli schopni následující věci: Představte si člověka nemocného neštovicemi. Ten by měl ve svém astrálním těle a ve své ústrojnosti Já síly, které by dnes celou neštovičnou nemoc vytáhly ven a nechaly ji vyžít jen v astrálním těle a Já, takže by jeho fyzické a éterné tělo bylo hned zdravé. Předpokládejte hypoteticky, že by tomu tak bylo. Co jsem zde vylíčil, se nemůže stát, ale když tuto imaginaci chcete mít, musíte projít tímto, co jsem předložil v hypotéze u neštovic, aniž by neštovice přijalo vaše fyzické a éterné tělo. Museli byste prodělat neštovice v astrálním těle a v ústrojnosti Já, bez fyzického a éterného těla. To znamená, že byste museli prodělat duchovní korelát fyzické nemoci. Nemoc neštovic je, milí přátelé, fyzickým obrazem stavu, v němž jsou astrální tělo a ústrojnost já, máte-li takovou imaginaci. Nyní pochopíte, že při neštovicích jednoduše v člověku samém nastává vliv, z něhož se v duchovním poznání stane imaginace nebe. (...) Tady však vidíte, že onemocnění je úzce příbuzné s duchovním životem, nikoli s fyzickým tělem. Existence nemoci je fyzickou imaginací duchovního života. A protože fyzická imaginace je zde neprávem, neboť nemá napodobovat určité duchovní procesy, je to, co je v duchovním světě za určitých okolností tím nejvyšším, ve fyzické ústrojnosti za určitých okolností nemocí.

Musíme tedy nemoc pochopit tak, že si řekneme: Nebylo by možné skrze určité věci, na které se podíváme zítra, přivést určité duchovní bytostnosti dolů, kam nepatří, aby pak nebyly k dispozici ani v duchovním světě? — Spolu s tím se však ukáže, jak úzce je opravdové duchovní poznání příbuzné s nemocí. Nemůžeme jinak: Máme-li už jednou takovou imaginaci nebe, pak víme, co je nemoc neštovic, protože je jen fyzickou projekcí toho, co prožíváme duševně. Tak je to v zásadě vzato s veškerým věděním o nemocech. Chtělo by se říci: Když nebe — nebo přirozeně také peklo — uchopí člověka příliš silně, pak onemocní, ale když uchopí jen jeho duši a ducha, stane se moudrým nebo chytrým či rozumným.

Jak ale lze popsanou imaginaci oblohy — v níž se pět zimních znamení působících spíše kosmicko-ženským způsobem a sedm kosmicko- -mužsky působících letních znamení projevuje v harmonické součinnosti - spojit s onemocněním neštovicemi? Které z cvičení v knize *Jak dosáhnout poznání vyšších světů* by zde přicházelo v úvahu, aby nám ukázalo, že síly, které bychom měli rozvíjet při tomto cvičení, se nyní objevují na nepravém místě, jako fyzická imaginace duchovního života?

Rudolf Steiner v *Projevch karmy* nazývá neštovice nástrojem bezcitnosti. Není-li láska sociálně činná a neumí-li si vytvořit tvořivé orgány v součinnosti s mužskými a ženskými kvalitami, podporuje se sklon k infikování neštovicemi. Porušuje se však také jedna z prvních povinností a cvičebních úkolů duchovního žáka, který by při jednání s lidmi neměl činit rozdíl ohledně postavení a jména, národnosti a také s ohledem na mužské nebo ženské pohlaví. To poslední je ale obzvlášť choulostivé.

Postřehnutí a překonávání mnoha každodenních nespravedlností, jízlivostí, ponížení a ústrku souvisejících s rozdílným jednáním s muži a ženami by zde mohlo představovat aspekt školení, který se nenachází na správném místě. Onemocnění neštovicemi je nanejvýš „sociální“: Výmluvný je zde nejen modus infekce spojený s vysokou kontagiozitou a tím i předáváním co možná nejvíce lidem; je to také způsob, jak se rozvíjejí symptomy – vysoká horečka jako fyzický výraz tepla (které by vlastně mělo být duševním a duchovním teplem soucitu a pochopení) se spojuje s tvorbou puchýřů nejen na povrchu kůže či sliznic, ale i na povrchu vnitřních orgánů. Jako by se chtěly otevřít hranice k ostatním nyní fyzickým způsobem, protože se to postiženým nedaří po stránce duševní v rámci jejich osudu. Také zde nemáme co činit s onemocněním typicky individuálním, nýbrž s epidemicky se vyskytující nemocí, která je odpovědí a osudovým vyrovnáním sociálního vývojového dění, které potřebuje „léčení osudem“ prostřednictvím nemoci.